Pääkirjoitus:

Auto, tekniikka ja kuljetus 10/2018

Käytäntö ennen kaikkea

Kuljetusalan edunvalvontajärjestö SKAL puhuttelee uudessa kampanjassaan suoraan tulevia ammattilaisia: kuljettaja, sinulle on töitä. Kuorma-autoliikenne on merkittävin kuljetusmuoto Suomessa ja alalla on vakiintunut käsitys, että uusia kuljettajia tarvittaisiin noin 5 000 vuosittain. Kaikki kuljetusalan työ ei toki ole kuorma-auton ratissa istumista. Esimerkiksi taksiyhtiöt ovat rekrytoineet voimakkaasti uusia tekijöitä taksialan uudistuksen jälkeen. Tekijöitä tarvitaan myös infra-alalle ja erilaisiin konealan tehtäviin. Liikenne- ja infra-alan toimijatkin ovat yhdistäneet voimansa valistaakseen nuoria uramahdollisuuksista (s. 32). Töitä näyttäisi löytyvän, mutta miten houkutella osaajia ratin taakse ja kuljetusalan töihin. Kuljetusala on muuttunut ajan saatossa samalla tapaa kuin moni muukin ammatti. Ennen alalle työllistyttiin suoraviivaisemmin ja työpaikassa edettiin kokemuksin turvin tehtävästä toiseen, vaikka apupojasta kuskiksi.

Nykyään useat kuljetusalan ammattilaiset osoittavat ammattitaitonsa hankkimalla logistiikan tutkinnon joko ammatti- tai ammattikorkeakoulussa. Nykyiset ammattipätevyysvaatimukset jo sinällään vaativat kuljettajan töitä tekevältä koulutuksessa istumista.

Puolustusvoimat on tietyssä mielessä Suomen suurin autokoulu (s. 18). Koulutus toki tilataan yksityisiltä autokouluilta, ammattikouluilta ja aikuiskoulutuskeskuksilta, mutta puolustusvoimien kautta tulee vuosittain yli 3 000 kuljetusalalle tarvittavat pätevyydet omaavaa. Näistä tosin vain kolmannes hakeutuu kuljetusalalle siviilissä.

Ajosimulaattorit voivat olla erinomainen apu kuljettajakoulutuksessa. Riittävä käytännön harjoittelu on kuitenkin kaiken ydin ammatillisessa koulutuksessa.

Yksi keino kilpailla osaavasta työvoimasta on yrityksen yhteistyö ammattioppilaitosten kanssa. Hyvin toimiessaan oppisopimuskoulutuksesta hyötyvät aktiivisesti työntekijöitä rekrytoiva firma, mutta myös käytännönläheistä koulutusta saava opiskelija, joka saa kouluttautumisesta palkkaa (s. 34). Toimiva käytännön opetus on juuri kaiken ydin kuljetus- ja logistiikkakoulutuksessa, kuten myös muussakin ammatillisessa koulutuksessa. Oppisopimuskoulutuksen tyylinen yrityksessä harjoittelu on hyvin järjestettynä erinomainen keino opettaa ja motivoida, mutta ei ole tätä automaattisesti. Työharjoittelulla ei välttämättä

pystytä korvaamaan käytännön ammatillisen koulutuksen lähiopetusta.

Toinen kaksipiippuinen seikka käytännön opetuksen kannalta ovat ajosimulaattorit ja muut tekniset apuvälineet. Parhaimmillaan simulaattorit antavat kallisarvoista lisätukea koulutuksen järjestämisessä ja oppilaille mahdollisuuksia ylimääräiseen harjoitteluun. Simulaattoreista ei kuitenkaan saa esimerkiksi liukkaan ajossa harjoiteltavaa käytännön tuntumaa, eikä niillä pitäisi pyrkiä korvaamaan käytännön harjoittelua säästösyihin vedoten (s. 24).

Opetusalan ammattijärjestö OAJ:n luottamusmiesten mukaan oli karkea virhe leikata ammatillisen koulutuksen rahoituksesta samaan aikaan, kun siihen tehtiin vuosi sitten suuri reformi. Luottamusmiesten mukaan uudistuksen sisällölliset ydinajatukset, kuten opintojen henkilökohtaistaminen ja joustavat opintopolut ovat sinällään toimivia, mutta toimeenpanon käytäntö supistuvan rahoituksen kanssa on ontunut.

Opettajan työaika on syytä käyttää käytännön opetukseen, eikä hallinnollisten asioiden hoitamiseen. Oppilaan opiskeluaika taas tulee käyttää mielekkääseen käytäntöä painottavaan opetukseen, eikä turhilla kursseilla ajan tappamiseen todistusmerkinnän takia. Näin saamme tulevaisuudessakin motivoituneita ammattilaisia, myös kuljetusalalle.